

Varsinais-Suomen ELY-keskus
kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

Viite Lausuntopyyntöne 8.5.2025

Aihe Rauma, Norsk e-Fuel AS:n sähköisen lentopolttoaineen tuotantolaitoksen YVA-ohjelma

Satakunnan Museolta on pyydetty lausuntoa koskien Rauman satamaan aiotun sähköisen lentopolttoaineen tuotantolaitoksen YVA-ohjelmaa. YVA-ohjelman mukaan kyseessä on teollisen mittakaavan synteettistä nestemäistä polttoainetta tuottava laitos. Alue, johon hanketta suunnitellaan, sijoittuu Rauman Satamaan Ulko-Petäjäksen niemen kärkeen. Tuotantolaitos valmistaa sähköisesti tuotetusta vedystä ja teollisuudesta talteen otetusta hiilidioksidista lentoliikenteen käyttöön e-kerosiinia ja e-naftaa. Hankelaitos käyttää raakavetenä sekä elektrolyysin jäähdytysvetenä merivettä, jonka ottoa varten hankkeessa rakennetaan vedenottoputki rantaan aivan hankelaitoksen viereen. Lisäksi laitoksen puhdistetut jätevedet ja prosessissa kiertänyt jäähdytysvesi palautetaan mereen satama-altaaseen sijoitettavan purkuputken kautta. Laitoksen liikenne on suunniteltu kulkevan laivoilla, junilla tai maantiekuljetuksina. Laivaliikennettä varten hankkeen yhteydessä rakennetaan uusi laituri Ulko-Petäjäksen kärkeen. Mikäli junaliikenne toteutuu kuljetusvaihtoehtona, rakennetaan Rauman Satamassa sijaitsevilta raiteilta jatkoyhteys hankealueelle. Korkein hankealueelle sijoitettava rakennus on Fischer Tropsch -reaktori, jonka korkeus voi olla 53 metriä. Muiden rakennusten maksimikorkeus vaihtelee 25–45 metrin välillä.

YVA-menettelyssä arvioidaan seuraavia hankevaihtoehtoja:

- VE0: Hanketta ei toteuteta.
- VE1: Ilmastoneutraalia raakaöljyä (e-raakaöljy) tuotetaan 100 000 tonnia vuodessa. Tästä valmistetaan 80 000 tonnia ilmastoneutraalia kerosiinia (e-kerosiini) ja 20 000 tonnia ilmastoneutraalia naftaa (e-nafta) lentopolttoaineeksi. Laitoksen käyttämä prosessivesi ja jäähdytysvesi otetaan merestä.
- VE2: Ilmastoneutraalia raakaöljyä tuotetaan 50 000 tonnia vuodessa. Tästä valmistetaan 40 000 tonnia ilmastoneutraalia kerosiinia (e-kerosiini) ja 10

000 tonnia ilmastoneutraalia naftaa (e-nafta) lentopolttoaineeksi. Laitoksen käyttämä prosessivesi ja jäähdytysvesi otetaan merestä.

Hankealueen koko on noin 14 hehtaaria. Nykytilassa hankealue on päällystetty ja sitä käytetään varastokenttänä. Hankealue ei suoraan sijoitu mihinkään valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön tai maisema-alueelle. Hankkeen vaikutusalueella sijaitsee kuitenkin Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (2019) osoitettu maakunnallisesti merkittävä Petäjäksen huvila-alue (Satakunnan rakennusperintö 2005). Parhaillaan on luonnosvaiheessa Satakunnan maakuntakaava 2050. Tätä varten toteutettiin Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys ja täydennysinventointi (Niina Uusi-Seppä/Ramboll 2023), jossa Petäjäksen alue osoitettiin edelleen maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi. Alueen huvilakiinteistöjä on suojeltu asemakaavalla (2020).

Alueella on voimassa Rauman yleiskaava 2030 (hyv. 25.3.2019), jossa alue on osoitettu satama-alueeksi (LS). Myös Rauman keskustan osayleiskaavassa (2003) hankealue on osoitettu satama-alueeksi (LS). Alueella on voimassa asemakaavat vuodelta 2004 ja 2016. Asemakaavassa alue on osoitettu osittain merkinnällä LS1/kem-Ing, jonka mukaan alueella saa käsitellä ja varastoida kemikaaleja, kuten nesteytettyä maakaasua. Alue on osoitettu vuoden 2004 asemakaavassa satama-alueeksi LS1. Alueelle voidaan sijoittaa satamatoimintaan liittyviä rakennuksia ja laitteita sekä erikseen osoitetulle alueelle matkailuun liittyvää rakentamista. Asemakaavan mukaan rakennusten yhteenlaskettu pohjapinta-ala on enintään 60 % koko sataman alueesta.

Satakunnan Museon edustajat ovat osallistuneet 27.3.2025 YVA:sta järjestettyyn aloitusneuvotteluun. Neuvottelussa Satakunnan Museon rakennustutkija toi esille hankkeen mahdolliset vaikutukset Petäjäksen huvila-alueeseen ja etenkin korkean rakentamisen vaikutuksia tulisi arvioida suhteessa huvila-alueeseen. Museo näki, että hankkeesta olisi syytä tehdä kattava maisema-analyysi.

Satakunnan Museon kannanotto

Satakunnan Museo näkee, että YVA-ohjelmassa on lähtökohtaisesti huomioitu kattavasti ympäristön valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt. YVA-ohjelmassa sivulla 68 mainitaan: "Raumalla sijaitsee myös useita maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä, joista lähimpänä

hankealuetta, noin 1,5 kilometrin etäisyydellä kaakkoon sijaitsee asuinalue Komppi.” Satakunnan Museo huomauttaa, että Komppi ei ole suinkaan lähin maakunnallisesti merkittävä kokonaisuus, vaan aivan hankealueen kupeessa sijaitsevan Petäjäksen huvila-alueen raja-alue sijoittuu lähimmillään Iso-Saukossa vain 200 metrin päähän hankealueesta. Tämä seikka on syytä korjata YVA-selostukseen. Arvoalueet on kuitenkin oikeanlaisesti merkitty sivulla 69 olevaan karttaan. Hankkeen vaikutusten arvioinnin helpottamiseksi YVA-selostukseen on syytä täydentää myös hankkeen vaikutusalueella (etenkin Petäjäns) sijaitsevat asemakaavalla suojellut paikallisesti merkittävät yksittäiskohteet.

Satakunnan Museo näkee, että YVA-ohjelmassa esitetty toteutettava maisema-analyysi sekä vaikutusten arviointimenetelmät ovat lähtökohtaisesti oikeanlaisia. Museo toistaa ennakkoneuvottelun yhteydessä esittämänsä kannan, että etenkin hankkeen edellyttämän korkean rakentamisen vaikutukset suhteessa läheiseen kulttuuriympäristöön tulee arvioida.

Satakunnan Museolla ei ole toimialansa puitteissa muuta huomautettavaa YVA-ohjelmasta.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja (sij.) Akuliina Aartolahti

Tutkija Olli Joukio

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/Ulla Riipinen
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä